

Roviltnemnda i region 7

Saksbehandler, innvalgstelefon

Charlotte Holmstad Arnesen, 75 54 78 20

Saksframlegg møte 4/2024 - Roviltnemnda region 7 - Nordland

Sak 22/2024 Godkjenning av innkalling

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda i region 7 – Nordland godkjenner innkalling til møte 4/2024 uten merknader.

Sak 23/2024 Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv 2024/2025

På møte 7. mai 2024 vedtok roviltnemnda en kvote for lisensfelling av jerv vinteren 2024/2025. Vedtaket ble publisert i Miljøvedtaksregisteret 8. mai 2024.

Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) og Aktivt Rovdyrvern (ARV) den 27. og 29. mai 2024.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Roviltnemnda region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 16/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH- for dyrs rettigheter og Aktivt rovdyrvern oversendes derfor til Klima – og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.

Om klagefrist og klagerett

Roviltnemndas vedtak ble fattet 7. mai 2024. Protokoll fra møtet ble publisert på nemndas nettside den 8. mai. Vedtaket ble samtidig registrert i Miljøvedtaksregisteret. Klagen fra NOAH ble mottatt av oss 27. mai 2024 og klagen fra ARV ble mottatt av oss den 29. mai 2024. Vi legger til grunn at klagen er framsatt innenfor klagefristen. Videre legger vi til grunn at NOAH og ARV har rettslig klageinteresse i saken.

Om klagen

NOAH – for dyrs rettigheter

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker fram følgende hovedpunkter:

- NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven og påpeker jervens status som sterkt truet på den norske rødlista, samt at jerven er en ansvarsart.

- NOAH vurderer at vilkåret om bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18, ikke er oppfylt, og peker på at føre-var – prinsippet ikke er anvendt i vurderingene til rovviltnemnda.
- NOAH trekker fram at Klima- og miljødepartementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 angående rovviltsonene i regionen, og at Miljødirektoratet har påpekt at planen gjør det vanskelig å oppnå bestandsmål. NOAH mener at rovviltnemnda er nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor forvaltningsområdene.
- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist at tap forårsaket av jerv i region 7 er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH mener at det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr. Videre mener de at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger, jf. naturmangfoldloven § 18 ikke er oppfylt.
- NOAH mener at den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut fra bestandsmål og understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål.
- Avslutningsvis konkluderer NOAH med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv og strider med nasjonal og internasjonal lov - § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen. NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig.

Aktivt rovdryvern

Vi viser til klagen i sin helhet og trekker fram følgende punkter:

- ARV viser til at jerv er sterkt truet på rødlista og en ansvarsart for Norge.
- ARV uttrykker bekymring i forhold til stort jaktrykk og ser dette i sammenheng med region 8 der det er satt en kvote på 37 jerver.
- ARV uttrykker bekymring i forhold til at det i år kun er registrert syv ynglinger i Nordland.
- Avslutningsvis begjærer ARV vedtaket ugyldighet og anmoder regionene om å totalfredre jerven i tråd med lovverket og Bernkonvensjonen.

Sekretariatets vurdering

Vi viser til redegjørelsene om nasjonalt bestandsmål, samt region 7 sitt fastsatte bestandsmål i sak 16/2024 i saksframlegg 3/2024.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv i Nordland er oppnådd, og gjennomsnittet de tre siste årene ligger på 10 årlige ynglinger (11 ynglinger i 2023, 11 i 2022 og åtte i 2021).

Statsforvalteren legger til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for lisensfelling av jerv for perioden 20.08.2024 – 15.02.2025.

Vurderinger etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artenes og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om

en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskrifta §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, jf. § 14 første ledd i naturmangfoldloven. I samme paragraf, andre ledd, står det at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for lisensfelling av jerv gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift, og i vedtaket vises til at det i vurderingene har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Vi viser til våre vurderinger gjort i behandlingen av sak 16/2024 og legger til grunn at det ikke har kommet noen nye opplysninger om jervebestanden som er av vesentlig betydning siden kvoten på lisensfelling av jerv 2024/2025 ble vedtatt den 7. mai.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at det er rovviltnemnda i region 7 som har myndighet til å vedta kvote for lisensfelling av jerv. Vi viser vi til beskrivelse og vurderinger gjort i sak 16/2024 i saksframlegg 3/2024 som ligger til grunn for nemndas vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2024/2025.

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder nye opplysninger som gir rovviltnemnda grunn til å endre på sitt vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland 2024/2025.

Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge og at den oversendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, og rovviltforskrifta § 18.

Sak 24/2024 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv 2024/2025

På møte 7. mai 2024 vedtok rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling av fem (5) jerv i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025. Vedtaket ble publisert i Miljøvedtaksregisteret 8. mai 2024.

Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) 27. mai 2024.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 18/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH- for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima – og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.

Om klagefrist og klagerett

Rovviltnemndas vedtak ble fattet 7. mai 2024. Protokoll fra møtet ble publisert på nemndas nettside den 8. mai. Samtidig ble vedtaket registrert i Miljøvedtaksregisteret. Klagen fra NOAH ble mottatt av oss 27. mai 2024. Vi legger til grunn at klagen er framsatt innenfor klagefristen og at NOAH har rettslig klageinteresse i saken.

Om klagen

Vi viser til klagen fra NOAH i sin helhet, og trekker fram følgende hovedpunkter:

- NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven og påpeker jervens status som sterkt truet på den norske rødlista, samt at jerven er en ansvarsart.
- NOAH vurderer at vilkåret om bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18, ikke er oppfylt, og peker på at føre- var – prinsippet ikke er anvendt i vurderingene til rovviltnemnda.
- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist at tap forårsaket av jerv i region 7 er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.
- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skadefelling er den eneste tilfredsstillende løsningen. De mener derfor at vilkåret om å finne andre løsninger ikke er oppfylt jf. naturmangfoldloven § 18 og Bernkonvensjonen.
- NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv og strider med nasjonal og internasjonal lov - § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen. NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig.

Sekretariatets vurdering

Vi viser til redegjørelsene om nasjonalt bestandsmål for jerv, samt region 7 sitt fastsatte bestandsmål for jerv i sak 16/2024 i saksframlegg 3/2024.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for jerv i Nordland er oppnådd, og gjennomsnittet de tre siste årene ligger på 10 årlige ynglinger (11 ynglinger i 2023, 11 i 2022 og åtte i 2021).

Statsforvalteren legger til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv for perioden 01.06.2024 – 15.02.2025.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artenes og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskrifta §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, jf. § 14 første ledd i naturmangfoldloven. I samme paragraf, andre ledd, står det at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift. Vi viser til vurderingene bak vedtaket hvor det har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. § 8. Sekretariatet legger til

grunn at vedtak i sak 16/2024 og 18/2024 i saksframlegg 3/2024 blant annet bygger på kunnskap om jervens bestandssituasjon, og viser til beskrivelsen av bestandssituasjonen for jerv i Nordland, samt de vurderingene som ble gjort i sak 18/2024 i forbindelse med kvote for betinget skadefelling. Førre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Vi vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken.

Om iverksettelse av skadefelling

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe og tamrein, der det på forhånd er fastsatt en kvote og vilkår av overordnet myndighet. Rovviltnemnda har vedtatt slik kvote for jerv, og det er denne kvota som blant annet nå er påklaget.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som potensielt kan oppstå. Det er Statsforvalteren som av eget tiltak eller etter søknad kan fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Dersom det oppstår situasjoner hvor det er aktuelt med skadefelling, skal man ved hvert enkelt tilfelle gjøre vurderinger etter rovviltforskriften § 9, og føringer i regional forvaltningsplan. Vi viser til sak 18/2024 i saksframlegg 3/2024 der vi redegjør for iverksettelse av betingede skadefellingstillatelser.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at det er rovviltnemnda i region 7 som har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 – Nordland i 2024/2025. Vi legger også til grunn at uttak av vedtatt kvote ikke er skadelig for bestanden sin overlevelse. I tillegg til vurderingene ovenfor viser vi til beskrivelse og vurderinger gjort i sak 18/2024 i saksframlegg 3/2024 som ligger til grunn for vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 - Nordland 2024/2025.

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder nye opplysninger som rovviltnemnda ikke var kjent med da vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse av jerv i region 7 – Nordland 2024/2025 ble fattet. Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge og at den oversendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, og rovviltforskrifta § 18.

Sak 25/2024 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn 2024/2025

På møte 7. mai 2024 vedtok rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling av en (1) brunbjørn i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025. Vedtaket ble publisert i Miljøvedtaksregisteret 8. mai 2024. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) 27. mai 2024.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 17/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH- for dyrs rettigheter oversendes derfor til Klima – og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.

Om klagefrist og klagerett

Rovviltnemndas vedtak ble fattet 7. mai 2024. Protokoll fra møtet ble publisert på nemndas nettside den 8. mai. Vedtaket ble samtidig registrert i Miljøvedtaksregisteret. Klagen fra NOAH ble mottatt av oss 27. mai 2024. Vi legger til grunn at klagen er framsatt innenfor klagefristen og at NOAH har rettslig klageinteresse i saken.

Om klagen

Vi viser til klagen fra NOAH i sin helhet, og trekker fram følgende hovedpunkter:

- NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven og påpeker brunbjørnens status på den norske og svenske rødlista.
- NOAH vurderer at vilkåret om bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18, ikke er oppfylt, og peker på at føre- var – prinsippet ikke er anvendt i vurderingene til rovviltnemnda.
- NOAH mener at rovviltnemnda ikke har gjort en konkret vurdering av skaderisikoen brunbjørn utgjør, samt omfang og alvorlighetsgrad av eventuell skade, og at hovedvilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt. De mener dette bryter med naturmangfoldloven § 18 og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skadefelling er den eneste tilfredsstillende løsningen. De mener derfor at vilkåret om å finne andre løsninger ikke er oppfylt jf. naturmangfoldloven § 18 og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn og strider med nasjonal og internasjonal lov - § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen. NOAH ber om at klagen tas til følge og at vedtaket erklæres ugyldig.

Sekretariatets vurdering

Vi viser til redegjørelsene om nasjonalt bestandsmål for brunbjørn, samt region 7 sitt fastsatte bestandsmål for brunbjørn i sak 15/2024 og 17/2024 i saksframlegg 3/2024.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram viser at bestandsmålet for brunbjørn ikke er oppnådd, hverken nasjonalt eller i regionen. Likevel sier bestemmelsen i § 7 i rovviltforskriften at rovviltnemndene har vedtaksmyndighet på bjørn når det er 10 årlige ynglinger eller mer av bjørn i Norge. Sekretariatet legger derfor til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av bjørn for perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artenes og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskrifta §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, jf. § 14 første ledd i naturmangfoldloven. I samme paragraf, andre ledd, står det at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnlaget for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift. Vi viser til vurderingene bak vedtaket hvor det har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnlaget skal være best mulig, jf. § 8. Sekretariatet legger til grunn at vedtak i sak 15/2024 og 17/2024 i saksframlegg 3/2024 blant annet bygger på kunnskap om brunbjørnens bestandssituasjon, og viser til beskrivelsen av bestandssituasjonen for bjørn i Nordland, samt de vurderingene som ble gjort i sak 17/2024 i forbindelse med kvote for betinget skadefelling. Førre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Vi vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken.

Om iverksettelse av skadefelling

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe og tamrein, der det på forhånd er fastsatt en kvote og vilkår av overordnet myndighet. Rovviltnemnda har vedtatt slik kvote for brunbjørn, og det er denne kvota som blant annet nå er påklaget.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. Det er Statsforvalteren som av eget tiltak eller etter søknad kan fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Dersom det oppstår situasjoner hvor det er aktuelt med skadefelling skal man ved hvert enkelt tilfelle gjøre vurderinger etter rovviltforskriften § 9, og føringer i regional forvaltningsplan. Vi viser til sak 17/2024 i saksframlegg 3/2024 der vi redegjør for iverksettelse av betingede skadefellingstillatelser.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at det er rovviltnemnda i region 7 som har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 – Nordland i 2024/2025. Vi legger også til grunn at uttak av vedtatt kvote ikke er skadelig for bestanden sin overlevelse.

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder nye opplysninger som rovviltnemnda ikke var kjent med da vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse av brunbjørn i region 7 – Nordland 2024/2025 ble fattet. Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge og at den oversendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, og rovviltforskrifta § 18.

Sak 26/2024 Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv 2024/2025

På møte 7. mai 2024 vedtok rovviltnemnda en kvote for betinget skadefelling av to (2) ulv i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025. Vedtaket ble publisert i Miljøvedtaksregisteret 8. mai 2024. Vedtaket ble påklaget av NOAH – for dyrs rettigheter (NOAH) og Aktivt Rovdyrvern (ARV) den 27. og 28. mai 2024.

Sekretariatets forslag til vedtak:

Rovviltnemnda region 7 – Nordland opprettholder vedtak i sak 19/2024 av 7. mai 2024. Klagen fra NOAH- for dyrs rettigheter og Aktivt rovdryvern oversendes derfor til Klima – og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven § 33.

Om klagefrist og klagerett

Rovviltnemndas vedtak ble fattet 7. mai 2024. Protokoll fra møtet ble publisert på nemndas nettside den 8. mai. Vedtaket ble samtidig registrert i Miljøvedtaksregisteret. Klagen fra NOAH og ARV ble mottatt av oss 27. og 28. mai 2024. Vi legger til grunn at klagen er framsatt innenfor klagefristen og at NOAH og ARV har rettslig klageinteresse i saken.

Om klagen

NOAH – for dyrs rettigheter

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker fram følgende hovedpunkter:

- NOAH uttrykker bekymring over at unntak fra forbudet mot skyting av ulv anvendes så ofte at skyting har blitt hovedregelen utenfor ulvesonen.
- NOAH peker på viktigheten av vandrende ulv med tanke på genetisk variasjon, samt at ulv er kategorisert som kritisk truet på den norske rødlista og sterkt truet på den svenske. På bakgrunn av dette mener de at skadefelling av ulv ikke bør tillates siden det vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.
- NOAH mener at rovviltnemnda ikke har gjort en konkret vurdering av skaderisikoen ulv utgjør, samt omfang og alvorlighetsgrad av eventuell skade, og at hovedvilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt. De mener dette bryter med naturmangfoldloven § 18 og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skadefelling er den eneste tilfredsstillende løsningen. De mener derfor at vilkåret om å finne andre løsninger ikke er oppfylt jf. naturmangfoldloven § 18 og Bernkonvensjonens artikkel 9.
- NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av ulv og strider med nasjonal og internasjonal lov - § 5, § 8, § 9, og § 18 andre ledd i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112 og artikkel 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. NOAH ber om at klagen tas til følge.

Aktivt rovdyrvern

Vi viser til klagen i sin helhet, og trekker fram følgende hovedpunkter:

- ARV mener det er svært kritikkverdig at region 7 ikke har bestandsmål for ulv og problematiserer at det ikke er slik at ulv ikke skal forekomme i områder der det ikke er bestandsmål for ulv.
- ARV viser til at ulv er kritisk truet og er i kraftig nedgang i Norden, og at bestanden er sterkt innavlet og derfor trenger nye gener inn i bestanden, noe som sikres ved ivaretagelse av genetisk viktige ulver.
- ARV mener at vedtaket er uforsvarlig og i strid med ulike internasjonale avtaler og lover, på bakgrunn av blant annet at det ikke er et vilkår om at ulvens DNA skal stadfestes før en avliver den.
- Avslutningsvis påpeker ARV at vedtaket er mangelfullt, dårlig hjemlet og vitner om mangel på kunnskap om forvaltning av ulv.

Sekretariatets vurdering

Vi viser til redegjørelsene om nasjonalt bestandsmål for ulv i sak 19/2024 i saksframlegg 3/2024.

Tall fra nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt i Norge viser at bestandsmålet for ulv er oppnådd i Norge. Sekretariatet legger derfor til grunn at rovviltnemnda har myndighet til å gi Statsforvalteren en kvote for betinget skadefelling av ulv for perioden 01.06.2023 – 15.02.2024.

Vurdering etter naturmangfoldloven

Etter naturmangfoldloven §§ 1 og 5, er det et mål at artenes og deres genetiske mangfold skal ivaretas på lang sikt og at artene forekommer i levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet sees i sammenheng med geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. 52 (2008-2009). Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning er konkretisert i rovviltforskrifta §§ 3 og 4, og gjennom den regionale forvaltningsplanen for region 7.

Rovviltforskriftens formål, jf. § 1, er å sikre bærekraftig forvaltning av gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Innenfor denne rammen skal forvaltningen også ivareta hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser, jf. § 14 første ledd i naturmangfoldloven. I samme paragraf, andre ledd, står det at ved vedtak i medhold av loven som berører samiske interesser direkte, skal det innenfor rammen som gjelder den enkelte bestemmelse legges tilbørlig vekt på hensynet til naturgrunnet for samisk kultur. Vedtak om kvote for betinget skadefelling gjelder innenfor områder hvor det foregår reindrift. Vi viser til vurderingene bak vedtaket hvor det har vært lagt vekt på skadeomfanget og potensialet for rovviltskader på både sau og tamrein.

Etter naturmangfoldloven § 7 skal prinsippene i lovens §§ 8 – 12 legges til grunn som retningslinjer ved utøving av offentlig myndighet. Utgangspunktet for beslutninger som kan påvirke naturmangfoldet er at beslutningsgrunnet skal være best mulig, jf. § 8. Sekretariatet legger til grunn at vedtak i sak 19/2024 i saksframlegg 3/2024 blant annet bygger på kunnskap om ulvens bestandssituasjon, og viser til beskrivelsen av bestandssituasjonen for ulv i Nordland, samt de vurderingene som ble gjort i sak 19/2024 i forbindelse med kvote for betinget skadefelling. Føre-var-prinsippet kommer hovedsak til anvendelse i situasjoner hvor man ikke har slik tilstrekkelig kunnskap, jf. naturmangfoldloven § 9. Vi vurderer at dette ikke er tilfelle i denne saken.

Om iverksettelse av skadefelling

Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe og tamrein, der det på forhånd er fastsatt en kvote og vilkår av overordnet myndighet. Rovviltnemnda har vedtatt slik kvote for brunbjørn, og det er denne kvota som blant annet nå er påklaget.

Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. Det er Statsforvalteren som av eget tiltak eller etter søknad kan fatte vedtak om iverksettelse av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av Rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Dersom det oppstår situasjoner hvor det er aktuelt med skadefelling skal man ved hvert enkelt tilfelle gjøre vurderinger etter rovviltforskriften § 9, og føringer i regional forvaltningsplan. Vi viser til sak 19/2024 i saksframlegg 3/2024 der vi redegjør for iverksettelse av betingede skadefellingstillatelser.

NOAH og ARV uttrykker bekymring for region 7 sin strategi for å ivareta eventuelle skadegjørere som har potensielt har viktige gener for ulvebestanden i Norge. Sekretariatet viser til at det ikke skal legges til rette for etablering av familiegupper eller revirmarkerende ulv i regionen, og at det ikke er fastsatt bestandsmål for ulv i regionene. Vi viser også til St. meld. Nr. 15 (2003 – 2004) s 112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge om ulv: «Ulv: det skal ikke legges til rette for etablering av familieguppe eller revirmarkerende ulv i regionene. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for ynglende populasjon i region 3 og i hele Sør-Skandinavia».

Sekretariatet forholder seg til føringer i brev fra KLD den 24. april 2018 og Statsforvalterens brev av 18. mai om genetisk viktige ulver. Det kan ikke forutsettes at ethvert genetisk verdifullt individ av en populasjon kan identifiseres til enhver tid, for eksempel ved akutte skader på sau og tamrein på sommeren, eller i områder uten snødekke. Det skal likevel, så langt det er mulig, gjennomføre forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling.

Konklusjon

Sekretariatet legger til grunn at det er rovviltnemnda i region 7 som har myndighet til å vedta kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 – Nordland i 2024/2025. Vi legger også til grunn at uttak av vedtatt kvote ikke er skadelig for bestanden sin overlevelse.

Sekretariatet vurderer at klagen ikke inneholder nye opplysninger som rovviltnemnda ikke var kjent med da vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse av ulv i region 7 – Nordland 2024/2025 ble fattet. Vi anbefaler at nemnda ikke tar klagen til følge og at den oversendes til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29, og rovviltforskrifta § 18.

Med hilsen

Stein Tage Domaas (e.f.)
underdirektør

Tore Vatne
seksjonsleder

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 NOAH - Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 – Nordland 2024 2025
- 2 NOAH - Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 – Nordland 2024 2025
- 3 NOAH - Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland 2024 2025
- 4 Aktivt rovdryvern - Klage på betinget skadefellingskvote 2 ulver 010524-150225, 280524
- 5 NOAH - Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 – Nordland 2024 2025
- 6 Aktivt rovdryvern - Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2024-2025

Epost: post@rovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Dato: 29.05.2024

Klima- og miljødepartementet
Statsforvalteren i region 8

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på Rovviltnemndas vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 - Nordland 2024/2025

Saksnummer 2024/ 34070

Rovviltnemndas vedtak: Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for jerv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for lisensfelling av jerv i Nordland vinteren 2024/2025 derfor ligger hos nemnda. Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om lisensfelling av jerv innenfor region 7 – Nordland 2024/2025. Kvota settes til totalt 15 jerv, hvorav maksimalt 10 tisper.

Jerv er sterkt truet på rødlista i Artsdatabanken. Jerv er en ansvarsart for Norge. Region 8, naboregionen har vedtatt jakt på hele 37 jerver. Dette blir samlet sett et voldsomt jakttrykk på en truet art i nordområdene. Det er blitt drept 9 jerver det siste året i region 7, dersom en legger rovbases data til grunn. Det er også blitt besluttet to jervehiuttak i regionen i 2024. Det er i år registrert 7 ynglinger av jerv i region 7 ifølge jervetelleren. Det regionale bestandsmål er som kjent 10. Jerv ligger følgelig for tiden UNDER det regionale bestandsmålet. Da er det uforsvarlig å vedta jaktkvoter.

Bestanden befinner seg for tiden over det nasjonale bestandsmålet, men arten er fortsatt sterkt truet og har rett til et ekstra vern. Naturavtalen forplikter oss også til å sikre jerven en trygg plass i norsk natur. Dette ansvaret påhviler i særdeleshet Rovviltnemndene som er delegert myndighet til å forvalte det truede rovviltet. Det er derfor avgjørende at Rovviltnemndene viser måtehold i iveren etter å drepe fredet, truet rovvilt.

ARV ber rovviltforvaltningen besinne seg, nemndene har en forpliktelse til å forholde seg til en todelt målsetting; den skal ivareta både beitenæringenes og rovdyras interesser og har et stort ansvar i det å ivareta truede rovdyrs bestander i Norge. Forvaltningen må også se forvaltningen mer helhetlig.

ARV ser at jerv ikke jaktes på i jerveprioriterte områder der jerven skal ha særlig beskyttelse. Dette er veldig bra, skulle egentlig bare mangle, men vi vil likevel henlede oppmerksomheten på Rovviltnemndas ansvar for å fordele områdene i regionen i hhv beiteområder, rovviltområder og byrdefordelingsområder. Det er viktig at jerven har sammenhengende områder som er foretrukne utbredelsesområder for jerv og at eventuelle korridorer bevares for utveksling av gener i bestanden.

ARV begjærer vedtaket ugyldiggjort og ber regionen om å totalfredre jerven, i tråd med lovverket og Bernkonvensjonen.

For ARV,

Ida Skjerden og Jan Pahle Koritzinsky
sekretær/styremedlem og styreleder

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 – Nordland 2024/2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda i region 7 har vedtatt en kvote for betinget skadefelling av to ulver i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Innledende kommentarer

NOAH er svært bekymret over norsk rovdyrpolitikk hvor unntak fra forbudet mot skyting av ulv anvendes så ofte slik at forbudet er blitt selve unntaket og skyting av ulv er hovedregelen utenfor ulvesonen. En slik praksis er ikke i samsvar med Bernkonvensjonen.

NOAH mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4,5,8,9, 10 og 18 i naturmangfoldloven (nml.), Grunnlovens § 112, og artikler 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. Vedtaket bør omgjøres slik at det ikke tillates betinget skadefelling på ulv i Norge. I stedet for å tillate skadefelling, bør man heller fokusere på å legge til rette for en mer effektiv erstatningsordning og mer effektiv bruk av ikke-letale forebyggende tiltak.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

NOAH uttrykker stor bekymring over at rovviltnemnda tillater betinget skadefelling av ulv som er kategorisert som kritisk truet på den norske rødlista. Ifølge Rovdata ble det registrert kun 43-44 ulver som holdt til innenfor Norges grenser i 2022-2023. I tillegg ble det registrert 46-48 ulver i grenserevir. Dette er et katastrofalt lavt antall for å sikre bestandens overlevelse. NOAH minner om at den skandinaviske ulvebestanden lider av ekstrem innavl. Dette fører til at foreldrepar får færre unger og at valpene overlever i mindre grad.¹ Fortsetter det å være slik i mange nok generasjoner, vil det føre til store problemer med artens langsiktige overlevelse. Det betyr at det ikke under noen omstendigheter bør gjennomføres skyting av ulv. Ved å skyte alle ulver som vandrer utenfor ulvesonen, gis det ikke rom for vandring, noe ulvebestanden er helt avhengig av for å overleve. Generelt mener NOAH at ulver må tillates å vandre nettopp fordi det er den eneste måten å tilføre nye gener og sørge for at det er en mulighet for enslige foreldre å danne nye par slik at revirene kan holde seg stabile. På den måten unngår man med stor sannsynlighet unødige skader på beitedyr.

Bestandsmålet for ulv er satt slik at ynglinger utenfor ulvesonen skal medregnes, jf. § 3 første ledd i rovviltforskriften. Det var opprinnelig ikke ment at prinsippet om geografisk differensiert forvaltning skulle anvendes slik at det ikke kan forekomme ynglinger i det hele tatt utenfor ulvesonen. Praksisen som allerede har medført nulltoleranse for ulv utenfor ulvesonen kan ikke forsvares å være i samsvar med Bernkonvensjonen. Det skal ikke felles ulv før vi har en levedyktig bestand av ulv i Norge og så lenge ulven er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Det er også svært alvorlig at det i liten grad tas hensyn til genetisk verdifulle dyr. Felling av ulv utenfor ulvesonen setter ulvebestanden overlevelse i fare, siden det er høy sannsynlighet for at genetisk viktige dyr skytes.

NOAH finner det svært kritikkverdig at det ikke er nevnt i vedtaket at ulven er kategorisert som sterkt truet på den svenske rødlista (2020). Det betyr at bestandens status i Sverige har forverret seg sammenlignet med rødliste-vurderingen fra 2015 da ulven var kategorisert som sårbar. Dette kunnskapsgrunnlaget burde ha vært tatt med i vurdering av vilkåret om bestandens overlevelse i Skandinavia. Rødlistevurdering gir et mer helhetlig bilde om bestandens status enn de matematiske beregningene om populasjonsstørrelsen med ulike beskatningsnivå. Det er ikke vurdert viktigheten av å tilrettelegge vandring av ulv og av å beskytte og opprettholde sosial struktur i ulvebestanden, for bestandens overlevelse på lang sikt.

¹ Marty Kardos m.fl. Genomic consequences of intensive inbreeding in an isolated wolf population. Nature Ecology & Evolution.20. november 2017.

Dette taler for at det ikke bør tillates skadefelling av ulv i Norge. Den omtalte kunnskapen tyder på at det er grunnlag til å være føre-var i vurdering av hvorvidt vilkåret om bestandens overlevelse er oppfylt. NOAH mener at kunnskapsgrunnlaget i rovviltnemndas vurdering er mangelfullt og ikke oppfylder krav til kunnskapsgrunnlag i nml. § 8. NOAH kan heller ikke forstå hvorfor rovviltnemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken. Det finnes ingen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av ulvebestanden i Norge. Ut ifra føre-var-prinsippet bør man derfor avstå fra skyting av ulv i Norge. All annen praksis er etter NOAHs syn svært uansvarlig.

NOAH mener at det ikke bør tillates betinget skadefelling av ulv i region 7 i 2024/2025, siden det i seg selv vil være skadelig for bestandens overlevelse på kort og lang sikt.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for skadefelling av ulv, jf. nml. § 18 bokstav b. Det er svært lite sagt om skadeomfanget og skadepotensialet i vedtaket selv. Sekretariatet nevner et tilfelle av tap av sau til ulv i 2004 i saksfremlegget, men påpeker at det ikke med sikkerhet har blitt dokumentert sau eller rein tatt av ulv i Nordland siden 2004. Sekretariatet har ikke gått nærmere inn på vurderingen av skadepotensialet eller i det hele tatt vist at det foreligger et skadeomfang som oppfylder kravet om alvorlighet i Bernkonvensjonen. Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser påpekt at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen åpner for felling av vilt for å avverge «alvorlig skade» på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Departementet skriver: «*Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade».*

NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «*(...) The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)».*

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje»* (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten for

den eventuelle skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å være oppfylt, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. I tillegg har de nevnte manglene virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge nml. § 18 kan uttak av vilt bare gjøres hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. Prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning kan ikke tolkes på en måte som utgjør kravene fastsatt i nml. § 18 faktisk ugyldige i de prioriterte beiteområdene.

NOAH mener at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken. Som vist ovenfor, bør lav terskel for felling ikke føre til nulltoleranse for rovdyr utenfor sonen som er avsatt til rovdyr. Dette betyr at en annen tilfredsstillende løsning ikke bør forventes å forebygge skade med 100 %. Rovviltneemnda har likevel ikke vurdert andre eventuelle alternativer til felling og deres potensial for å forebygge skade effektivt i denne saken.

Rovviltneemnda har ikke behandlet bruk av rovviltavvisende gjerder, flaggliner, vokterhund, fangst og flytting av dyr eller tiltak som generelt skiller rovdyr og beitedyr i tid og rom (for eksempel tidlig nedsanking eller flytte husdyr til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr). Vedtaket unnlater dermed å oppfylle kravet om vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»*

NOAH minner om at en av hovedkonklusjonene fra studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{2 3 4} NOAH mener derfor at vedtaket ikke er basert på kunnskapsgrunnlaget som kreves av § 8 i nml.

² Rigg, R., Find'ò, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

³ Treves, Adrian., Krofel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:10.1002/fee.1312.

⁴ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, eller forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har vært vurdert eller forsøkt i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd.

Konklusjon

NOAH – for dyrs rettigheter mener at vedtaket strider mot nasjonal og internasjonal lov – §§ 4,5,8,9, 10 og 18 i naturmangfoldloven, Grunnlovens § 112, og artikler 2,6 og 9 i Bernkonvensjonen. Vi ber om at vår klage tas til følge slik at det ikke tillates betinget skadefelling av to ulver i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter
v/ Henriette L. Diesen (biolog)

Epost: post@rovdyrvern.no
ida.skjerden@hotmail.com

Dato: 28.05.2024

Klima- og miljødepartementet
Statsforvalteren i region 7

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv i region 7 - Nordland 2024/2025

*Rovviltnemnda i region 7 – Nordland har den 7. mai 2024 fattet følgende vedtak:
Rovviltnemndas vedtak: Rovviltnemnda legger til grunn at bestandsmålet for ulv er oppfylt i region 7, og at myndigheten til å vedta kvote for betinget fellingstillatelser for ulv i Nordland 2024/2025 derfor ligger hos nemnda. Rovviltnemnda i Nordland fatter vedtak om to (2) betingede fellingstillatelser på ulv i perioden 01.06.2024 – 15.02.2025.*

Region 7 har ikke bestandsmål for ulv. Dette er i seg selv svært kritikkverdig. Det er heller ikke slik at ulv ikke skal forekomme i områder der det ikke er bestandsmål; de skal forekomme i sine naturlige utbredelsesområder, jf Naturmangfoldloven §§1,5. Rovviltforlikets passus om at også ynglinger utenfor forvaltningsområdet for ynglende ulv skal medregnes i bestandsinterveneringen, illustrerer nettopp dette.

ARV vil vise til siste tall fra Rovdata/NINA, hvor det fremgår at vi kun har 31-33 helnorske ulver igjen i Norge. Arten er kritisk truet og er i kraftig nedgang i Norden. Bestanden er dessuten sterkt innavlet og trenger nye gener inn i bestanden, noe som sikres ved ivaretagelse av genetisk viktige ulver som kommer som immigranter fra finskrussisk område og får avkom, minst hvert 5. år. Dette er faktisk en forutsetning som ligger til grunn for det alarmerende lave bestandsmålet. Vi finner det derfor fullstendig uforsvarlig og i strid med avtalen fra 2011, som Norge har med Sverige om bevaring av genetisk viktige ulver at det skytes genetisk viktige ulver hvert eneste år. Disse ulvene kommer gjerne inn i nordområdene, men blir ikke vernet, slik Bernkonvensjonen, Naturmangfoldloven og Rovviltforskriften skisserer. Dette vedtaket er derfor i strid med lovverket som skal beskytte kritisk truet ulv da en risikerer å avlive genetisk viktige individer. Det er heller ikke knyttet vilkår til vedtaket, om at ulvens DNA skal stadfestes FØR en avliver den.

Vedtaket er for øvrig mangelfullt, dårlig hjemlet og vitner om mangel på kunnskap om forvaltning av kritisk truet ulv i Norge. Vi vil derfor invitere oss inn på et møte med Rovviltnemnda i region 7 slik at vi kan utveksle og formidle kunnskap om ulv og andre truet rovvilt i Norge. Vi imøteser invitasjon og dialog. ARV krever vedtaket ugyldiggjort.

NB! Vi gjør oppmerksom på at vi har fått ny epostadresse og ber om at denne erstatter den gamle på distribusjonslistene:

post@rovdyrvern.no

For ARV,
Ida Skjerden og Jan Pahle Koritzinsky
sekretær/styremedlem og styreleder

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

Klage på vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 – Nordland 2024/2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote for lisensfelling av 15 jerv, hvorav maksimalt 10 tisper, i 2024-2025. Vi ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av jerv i region 7 i 2024-2025, fordi vilkårene for å tillate felling ikke er oppfylt i denne saken.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. I 2023 ble det registrert kun 64 jervekull i Norge. Dette er et katastrofalt lite antall for å sikre bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates lisensfelling av jerv. Selv om det nasjonale bestandsmålet er oppfylt, påpeker NOAH at dette er satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på arten, samt det faktum at bestandsmålet verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. Verden står midt i en naturkrise, og Norge undertegnet nylig en naturavtale som er tydelig på at alle

land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser dessuten at skyting av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan rovviltneemnda kan forsvare felling av en art som er kategorisert som sterkt truet i Norge, og sårbar i andre deler av Skandinavia. Denne lisensfelling kan bidra til å redusere bestandens overlevelse på kort og lang sikt. I en presset og liten bestand som jervebestanden i Norge, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for arten som helhet. Det er fullstendig uforsvarlig å gi tillatelse til å skyte så mange dyr. Som sterkt truet art på norsk rødliste, skal jerven både etter Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven ivaretas og sikres levedyktige bestander i sine naturlige utbredelsesområder. I tillegg er jerven en norsk ansvarsart, hvilket betyr at vi har et internasjonalt ansvar for å ta vare på den.

Ifølge Rovdata ble det påvist kun 64 jervekull i Norge. Det nasjonale bestandsestimater anslår at bestanden ligger på omkring 350 voksendyr (usikkerhetsintervall: 291-456).¹ Bestanden er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste, og det er utfordringer med den genetiske levedyktigheten til jervebestanden i Skandinavia.² Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen viser at myndighetene ikke har lyktes i å etablere et godt samarbeid om forvaltning av jerv på tvers av regiongrensene. Dette er svært bekymringsverdig, og burde medføre at det ikke tillates lisensjakt på jerv. Det bør også tas hensyn til at Klima- og miljødepartementet har hatt innvendinger mot forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 siden 2011, fordi den ikke er i samsvar med gjeldende regelverk og nasjonal rovviltpolitikk. Det handler spesielt om rovviltsonene i regionen, som er altfor små og fragmenterte.

¹ <https://rovdata.no/Jerv/Bestandsstatus.aspx>.

² Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

Miljødirektoratet har påpekt at planen gjør det vanskelig å oppnå bestandsmål og forvalte virkemidlene i rovviltpolitikken.³ Rovviltnemnda er dermed nødt til å legge til rette for ynglende jerv også utenfor forvaltningsområdene.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene skal fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingskvoter på jerv i vedtaket. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at fellingen ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at en lisensfellingskvote på 15 jerver vil true bestandens overlevelse. Dette betyr at et av vilkårene for å tillate lisensfelling ikke er oppfylt, jf. nml. §§ 9 og 18.

2. Vilåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den vedtatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne for lisensfelling av jerv av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH påpeker at omfanget av tap av sau til jerv har vist en nedgang over flere år i region 7. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv. Det er også nedgang i påviste tap av rein til jerv i driftsåret 2022/2023, og i beiteåret 2022/23 ble det kun påvist 32 rein tapt til jerv. I den forbindelse henviser NOAH til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarende nml. § 18 første ledd

³ Riksrevisjonens undersøkelse av rovviltforvaltningen. Dokument 3:13 (2018-2019).

bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*». På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at skade forårsaket av jerv i region 7 eller skadepotensialet er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av jerv, men disse er verken drøftet eller forsøkt av rovviltnemnda, hvilket betyr at vilåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18 og Bernkonvensjonen artikkel 9.

Rovviltnemnda har ikke drøftet andre tiltak enn skyting i denne saken. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfylder dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.*»

Det finnes en rekke tiltak som har bevist langt større effekt enn å ta livet av rovdyr for å beskytte beitedyr. Det beste tiltaket er å skille rovdyr og beitedyr i tid og rom. Det bør også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrområder overhodet. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.

Det er bevis fra en rekke forskningsstudier at lokale forhold, ikke antallet rovdyr, spiller en nøkkelrolle for å redusere omfanget av tap av husdyr til rovdyr.⁴ En av hovedkonklusjonene fra

⁴ Rigg, R., Find'o, S., Wechselberger, M., Gorman, M. L., Sillero-Zubiri, C., & Macdonald, D. W. (2011). Mitigating carnivore–livestock conflict in Europe: lessons from Slovakia. *Oryx*, 45(2), 272-280.

studier om hvordan redusere rovdyr- og husdyrkonflikter er at det bør legges mer vekt på ikke-letale forebyggende tiltak.^{5 6}

Ikke-selektiv felling av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. En undersøkelse gjennomført i Spania kom til at felling av ulv er kontraproduktiv fra et skadehåndterings- og bevaringsperspektiv.⁷ Studien anbefalte å sette fokus på bedre dyreholdpraksis (ubeskuttet husdyr er mer utsatt for predasjon). Studien baserte seg på flere nye vitenskapelige publikasjoner og konkluderte med at felling av bestander av store rovdyr er uberettiget av vitenskapelige grunner. Felling undertrykker visse egenskaper i rovdyr og endrer dermed rovdyrenes rolle i økosystemet. Forskerne påpekte dessuten at gjennomføring og utfall av forvaltningstiltak rettet mot store rovdyr bør vurderes av *etiske* grunner. Det er på høy tid at rovviltnemnda oppdaterer seg på nyere forskning innen dette feltet, hvorav resultatene helt klart peker på at felling av truede rovdyr ikke er effektivt for å hindre skade på husdyr.

NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn lisensfelling for å hindre skade på beitedyr. Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i denne saken, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

4. Den fastsatte kvoten for lisensfelling av jerv er motivert ut ifra bestandsmål

Det står i saksframlegget at «*Vi vurderer at et slikt uttak vil ha en skadereduserende effekt samtidig som det ikke vil være til skade for jervebestandens overlevelse, og at et slikt uttak vil bidra til å stabilisere bestanden omkring 10 årlige ynglinger*». Det er dermed klart at sekretariatets forslag og vedtaket i seg selv er motivert ut fra et mål om å forvalte bestanden av jerv ned mot det vedtatte bestandsmålet i regionen.

NOAH understreker at det ikke er lovlig adgang til lisensfelling av jerv som kun er styrt av bestandsmål. Det finnes ikke hjemmel for ren bestandsdesimering av sterkt truet jerv i loven –

⁵ Karlsson, J., & Johansson, Ö. (2010). Predictability of repeated carnivore attacks on livestock favours reactive use of mitigation measures. *Journal of Applied Ecology*, 47(1), 166-171.

⁶ Treves, Adrian., Kropfel, Miha., & McManus, Jeannine. Predator control should not be a shot in the dark. *Front Ecol Environ* 2016; 14(7): 380– 388, doi:10.1002/fee.1312.

⁷ Fernández-Gil, A., Naves, J., Ordiz, A., Quevedo, M., Revilla, E., & Delibes, M. (2016). Conflict misleads large carnivore management and conservation: brown bears and wolves in Spain. *PLoS ONE*, 11(3), e0151541., s 10.

det finnes kun hjemmel for å gjøre unntak fra strengt vern dersom helt konkrete vilkår er møtt. Vi henviser her til Lovavdelingens uttalelse den 15. desember 2016 hvor Lovavdelingen konkluderer med at «*Bernkonvensjonen tillater imidlertid ikke at en styrer etter et bestandsmål uavhengig av konvensjonens vilkår for felling.*» (s. 7). Det er oppsiktsvekkende at rovviltneemnda i region 7 begrunner lisensfelling av jerv med bestandsmål, og ser bort i fra lovens krav til lisensfelling som gjelder både utenfor og innenfor forvaltningsområder for jerv. Bruk av unntakene i den hensikt å drive forvaltningsmessige inngrep for å motvirke vekst i eller utbredelse av jervebestanden slik at de forblir i en sterkt truet status, er utelukket for jerv som er oppført i vedlegg II av Bernkonvensjonen. Tvert imot anmoder Anbefaling nr. 163 (2012) fra den Stående Komitéen om å ønske vekst i bestanden velkommen: «*In that context, welcome the natural expansion of large carnivores' populations, especially where this may help a population to reach a satisfactory conservation status and/or improve its genetic variability.*»⁸

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates lisensfelling av 15 jerv i region 7 i 2024-2025. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate lisensjakt ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Henriette Løkken Diesen (biolog)

⁸ Recommendation No. 163 (2012) of the Standing Committee (30.11.2012) on the management of expanding populations of large carnivores in Europe. Tilgjengelig på: <https://wcd.coe.int/ViewDoc.jsp?p=&id=2010757&Site=&BackColorInternet=B9BDEE&BackColorIntranet=FFCD4F&BackColorLogged=FFC679&direct=true>.

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 – Nordland 2024/2025

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda har vedtatt en kvote for betinget skadefelling av fem jerv i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Innledning

NOAH mener vedtaket er i strid med Bernkonvensjonen og naturmangfoldloven. Jerv er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. I 2023 ble det registrert kun 64 jervekull i Norge. Dette er et katastrofalt lite antall for å sikre bestandens overlevelse, og bør medføre at det ikke under noen omstendigheter tillates skadefelling av jerv. Selv om det nasjonale bestandsmålet er oppfylt, påpeker NOAH at dette er satt altfor lavt, spesielt med tanke på Norges forpliktelse til å ta vare på arten, samt det faktum at bestandsmålet verken er basert på forskning eller i utgangspunktet var ment å være maksimumsmål.

NOAH understreker at jerv er en norsk ansvarsart, ettersom en stor del av den europeiske jervebestanden lever i Norge (mellom 25-50 %). Det er skammelig at det er slik norske myndigheter behandler truede dyr, og ikke minst en norsk ansvarsart. Verden står midt i en naturkrise, og Norge undertegnet nylig en naturavtale som er tydelig på at alle land må stanse aktiviteter som fører til risiko for at ville dyr blir utryddet. I Norge er den rådende politikken overfor rovdyr nettopp en slik faktor.

Forskning viser dessuten at skyting av rovdyr ikke er det mest effektive for å forebygge skader på beitedyr. Dette kommer av at det alltid vil vandre nye individer av samme art til de samme områdene. Man gjør ikke områdene mindre attraktivt for nye dyr ved å felle enkeltindivider av rovdyr, og resultatet blir rutinemessig skyting av truede rovdyr som egentlig skal være fredet. Hovedkonklusjonen fra studier om hvordan redusere konflikt mellom beitedyr og rovdyr er derimot at man legger vekt på ikke-letale forebyggende tiltak. NOAH minner også om at Norge er forpliktet etter Bernkonvensjonen til å finne andre løsninger enn skyting.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandenes overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om felling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH kan ikke se hvordan rovviltnemnda kan forsvare felling av en art som er sterkt truet i Norge. I pressede og små bestander slik som jervebestanden, vil ethvert uttak kunne ha store konsekvenser for artene som helhet. Det er også store genetiske utfordringer med jervebestanden, hvilket medfører at det ikke bør tillates kontinuerlige skadefellinger og lisensjakt på jerv.

Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å få bestanden ut av status som sterkt truet, og det er heller ikke en plan som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at jerv ikke lenger ville være utrydningstruet. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

Føre-var-prinsippet:

Det finnes ikke noen forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av jervebestanden i Norge, eller noen plan for hvordan bestanden skal fås ut av statusen som sterkt truet på rødlista. I lys av de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville være hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større plikt til å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har synliggjort noen tiltak som skal sikre at fellingen ikke medfører fare for overlevelse og levedyktighet av jervebestanden i Norge. Bestandsmålet for jerv er altfor lavt til at jervene kan

fylle sin naturlige plass og økologiske rolle i naturen.

Det foreligger heller ingen vurdering av konsekvenser av kontinuerlige skadefellingstillatelser og høye lisensfellingkvoter på jerv i vedtaket. Uten bevis konkluderer rovviltnemnda med at felling ikke vil true bestandens overlevelse. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at de vedtatte kvotene er uforholdsmessig høye, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag for å åpne opp for skadefelling av utrydningstruede rovdyr av et slikt omfang, jf. nml. § 18 bokstav b. NOAH understreker at det ikke foreligger et skadeomfang som tilsier at det bør iverksettes betinget skadefelling på fem jerv i region 7. Omfanget av tap av sau til jerv har gått kraftig ned over tid. I 2022 var det kun 16 påviste tap av sau til jerv.

NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*».

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «*loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje*» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

NOAH kan ikke se at rovviltnemnda har gitt begrunnelse eller vist bevis om at tap forårsaket av jerv i region 7 er av et slikt omfang eller alvorlighetsgrad at nml. § 18 første ledd bokstav b kan anses å være oppfylt.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til felling av rovdyr kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av jerv, hvilket betyr at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, jf. nml. § 18.

Rovviltnemnda har ikke engang drøftet vilkåret om at det ikke må finnes andre tilfredsstillende løsninger for å kunne skyte fredet rovvilt. Det er opp til nemnda å foreslå og beskrive slike løsninger, og nemnda har ikke gjort dette. Vedtaket oppfyller dermed ikke kravet om prioritering av andre løsninger uttalt på side 7 i vedlegg til Revised resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention: *«The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable.»*

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor skyting er den eneste tilfredsstillende løsningen i denne saken, og heller ikke forklart hvorfor andre løsninger ikke er tilfredsstillende. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for anvendelse av unntaket er oppfylt, jf. nml § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9. Bedøving og flytting av enkeltindivider av jerv til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i såkalte «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdryrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. I tillegg finnes rovviltsikre gjerder, droner, vokterhund og flaggliner, som alle er forebyggende tiltak som har vist seg å være effektivt i andre land.

Skyting av rovdyr har kun kortsiktig effekt og er ikke effektivt med hensikt å forhindre ytterligere angrep. Dette er på grunn av at det vandrer inn andre individer av den samme arten i området. NOAH mener det finnes alternative tiltak som er langt mer effektive enn skadefelling for å hindre skade på beitedyr.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen, og har ikke tilstrekkelig drøftet eventuelle andre løsninger i denne saken. NOAH mener derfor at vilkåret om å finne andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt i dette tilfellet, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av jerv, og strider med

nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022.

NOAH ber om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av fem jerver i region 7 Nordland i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025. Vi ber om at vedtaket erklæres ugyldig på grunn av at vilkårene for å tillate skadefelling ikke er oppfylt.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter

v/

Henriette Løkken Diesen (biolog)

Til:

Rovviltnemnda i region 7
v/ Statsforvalteren i Nordland
sfnopost@statsforvalteren.no

Fra:

NOAH – for dyrs rettigheter
Dronningens gate 13
0152 Oslo
register@dyrsrettigheter.no

Ref: 2023/34070

Dato: 27.05.2024

**Klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 – Nordland
2024/2025**

NOAH – for dyrs rettigheter påklager med dette vedtak om kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i region 7 Nordland i 2024/2025. Rovviltnemnda har den 7.mai 2024 fattet vedtak om én betinget skadefellingstillatelse på bjørn i perioden 01.06.2024 til og med 15.02.2025.

Innledende kommentarer

Innledningsvis vil NOAH uttrykke stor bekymring over at det i det hele tatt tillates skadefelling av bjørn som er kategorisert som sterkt truet på norsk rødliste. Bjørn lå ved siste rødlistevurdering (2021) på grensen mellom kritisk og sterkt truet. Den tilgrensende bestanden i Sverige er også i nedgang, og den svenske bestanden er kategorisert som nær truet (NT). I tillegg er verken det nasjonale eller regionale bestandsmålet nådd. Dette medfører at det ikke under noen omstendigheter kan tillates skadefelling av bjørn.

I brev fra Klima- og miljødepartementet den 19.mai 2023 om vedtaksmyndighet til nemndene står det at: «Rovviltnemndene skal ved eventuelle vedtak om betinget skadefelling og lisensfelling av brunbjørn forvalte bestanden med formål å nå de regionale bestandsmålene.» NOAH mener at å tillate betinget skadefelling på én bjørn ikke er forenelig med økt bestandsvekst og oppnåelse av bestandsmålet.

NOAHs vurdering

1. Vilkåret om bestandens overlevelse er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldloven (nml.) § 18 kan vedtak om skadefelling kun treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. NOAH understreker at de norske bestandene av store rovdyr ikke er levedyktige. Bjørn er kategorisert som sterkt truet på den norske rødlista. Artsdatabanken påpeker at bjørnebestanden i Norge ligger på grensen mellom kritisk truet og sterkt truet. Den tilgrensende bestanden i Sverige er også i nedgang, og den svenske bestanden er kategorisert som nær truet (NT). I tillegg er det regionale og nasjonale bestandsmålet langt fra nådd. Det er meget uansvarlig å tillate skyting av utrydningstruede dyr i naturkrisen, kort tid etter at Norge inngikk en global naturavtale for å beskytte naturmangfoldet.

Ifølge Rovdata ble det identifisert 178 brunbjørner i Norge i 2023. Bestandsstatus for 2023 er beregnet til 9,6 kull, altså fortsatt godt under det nasjonale bestandsmålet på 13 årlige ynglinger. I Nordland viser DNA-analyser en negativ bestandsutvikling for bjørn i perioden 2014-2021, jf. saksframlegget. I 2023 ble det kun påvist ett individ i Nordland. Det er ingen påviste ynglinger i Nordland. Det er dermed klart at skyting av bjørn er negativt for bestanden og rødlistekategorien.

Derfor er det vanskelig å forstå hvorfor rovviltnemnda ikke har anvendt føre-var-prinsippet i denne saken. Vedtaket viser ikke til noen tidsramme for å bringe bjørn ut av statusen som sterkt truet. Det er heller ikke en plan for hvordan man skal få bestanden opp på bestandsmålet (som et minimum), eller som beskriver andre måter for hvordan målet i nml. § 5 vil bli nådd. Dette innebærer at økologiske mål blir satt til side til fordel for ikke-økologiske hensyn, og oppfyllelsen av forpliktelser i nml. § 5 blir utsatt til en ubestemt fremtid. NOAH vil understreke at forpliktelsen i § 5 nml. innebærer å ta tiltak for å forbedre bevaringsstatusen, slik at bjørn ikke lenger ville være sterkt truet i Norge. Norge har denne forpliktelsen overfor det internasjonale samfunnet, på grunnlag av Bernkonvensjonens artikkel 2.

På grunn av mangel på en forvaltningsplan om langsiktig overlevelse av brunbjørnbestanden i Norge og de relaterte usikkerhetene med hensyn til hvordan levedyktigheten av bestanden skal sikres på lang sikt, er kravet til kunnskapsgrunnlaget henholdsvis større (jf. § 8 nml.) enn det ville vært hvis det var en slik plan vedtatt. Derfor har rovviltnemnda også en større byrde for å vise hvordan den langsiktige overlevelsen sikres ved andre tiltak. NOAH mener at rovviltnemnda ikke har tatt tilstrekkelige tiltak for å sikre at fellingene ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge. Rovviltnemnda har heller ikke vist til en plan for hvordan å nå bestandsmålet i regionen. Rovviltnemnda gir verken kunnskapsgrunnlaget eller forklaringer for konklusjonene sine om bestandens evne til

overlevelse på kort eller lang sikt. Disse konklusjonene synes snarere å være ønsketenkning og spekulasjon om utviklingen av bjørnebestanden. Dette oppfyller ikke kravet i § 8 i nml. om kunnskapsgrunnlaget til offentlige beslutninger. Siden det foreligger en risiko for alvorlig og irreversibel skade på naturmangfoldet, bør føre-var-prinsippet komme til anvendelse i denne saken.

NOAH mener at rovviltnemnda i dette tilfellet ikke har sikret at fellingen ikke medfører fare for langsiktig overlevelse og levedyktighet av bjørnebestanden i Norge.

2. Vilkåret om skade er ikke oppfylt

NOAH mener at den fastsatte kvoten er uforholdsmessig høy, og at det ikke finnes noe juridisk grunnlag til å åpne for skadefelling av bjørn, jf. naturmangfoldloven § 18 bokstav b. Klima- og miljødepartementet har i sine klageavgjørelser påpekt at artikkel 9 nr. 1 i Bernkonvensjonen åpner for felling av vilt for å avverge «alvorlig skade» på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Departementet skriver: «Ordet «alvorlig» innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade».

NOAH mener at skadeomfanget ikke er av en slik størrelse eller alvorlighet som gir grunnlag til å tillate skadefelling av sterkt truet bjørn, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. NOAH henviser til Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention, vedtatt av den Stående Komiteen den 2. desember 2011 hvor det lyder i henhold til anvendelse og fortolkning av artikkel 9 første ledd bokstav b (som tilsvarer nml. § 18 første ledd bokstav b): «(...) *The exceptions should be proportional to the damage suffered (...)*»

På lignende måte har Lovavdelingen uttalt at «loven oppstiller et visst minstekrav til skadens alvorlighetsgrad og omfang, før uttak kan skje» (Lovavdelingens uttalelse den 15.12.2016, s 5). NOAH mener at dette minstekravet ikke er oppfylt i vedtaket.

Bjørn er svært mobile dyr og spesielt unge hannbjørner er kjent for å vandre lange avstander på jakt etter partner. Myndighetene er nødt til å tolerere at bjørn går inn og passerer gjennom områder som er beiteprioritert. Dette er avgjørende for å sikre overlevelsen til bjørnebestanden på lang sikt. Det betyr også at et visst «skadepotensiale» må tolereres, og at skade på beitedyr må forhindres på andre måter enn letale grep.

Vedtaket unnlater å gjennomføre en konkret vurdering av skaderisikoen og å vise – utover generelle uttalelser – hva som er omfanget, alvorlighetsgraden eller sannsynligheten av den eventuelle skaden. Dette betyr at et av hovedvilkårene for å tillate felling ikke er vist å være oppfylt, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, og Bernkonvensjonens artikkel 9 første ledd bokstav b. I tillegg har de nevnte manglene virket bestemmende på vedtakets innhold som utgjør vedtaket ugyldig, jf. forvaltningslovens § 41.

3. Vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger er ikke oppfylt

Ifølge naturmangfoldlovens § 18 er det adgang til skadefelling kun dersom vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er oppfylt. Det finnes mange alternativer til nedskyting av bjørn, men disse er ikke vurdert av rovviltnemnda. NOAH mener at vedtaket unnlater å oppfylle kravet om reell vurdering av andre løsninger uttalt i p. 7 i vedlegg til «Revised Resolution No. 2 (1993) on the scope of Articles 8 and 9 of the Bern Convention»: «*The competent national authority should choose, among possible alternatives, the most appropriate one that will have the least adverse effects on the species while solving the problem. The reasoning of the choice should be objective and verifiable*». NOAH anser at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt, og at vedtaket dermed er ugyldig, jf. nml. § 18. Nemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste løsningen i denne saken, slik Bernkonvensjonen krever.

NOAH mener det finnes en rekke ikke-dødelige tiltak som kan brukes, og som er mer effektive for beskyttelse av beitedyr, enn skyting av bjørn som uansett vil vandre tilbake til de aktuelle områdene i region 7. Bedøving og flytting av enkeltindivider av bjørn til andre områder er et virkemiddel som ofte ikke blir vurdert eller brukt i «skadesituasjoner». Det må også vurderes å flytte sau og tamrein til områder der det er mindre sannsynlighet for konflikt mellom beitedyr og rovdyr. Om våren kan utslipp av beitedyr til utmark utsettes. Det er også mulig å gjennomføre tiltak slik at beitedyr ikke slippes ut i rovdyrområder overhodet. Forvaltningen har gode intensiver i form av tydelig økonomisk kompensasjon for innkjøp av fôr til fôring på gårder. Det finnes også tilskudd til sauehold som velger å holde dyrene hjemme i beitesesongen. Rovviltnemnda har heller ikke vurdert andre tiltak, som for eksempel rovviltavvisende gjerder, skremming (apparater som utløser lyd og lys), sanke dyr ned fra utmarksbeite, holde dyr tilbake fra utmarksbeite og sanke dyr inn i nattkve. Det vil være effektivt å bringe husdyr inn i bjørnesikre innhegninger eller låver om kvelden da flertallet av bjørneangrep skjer om natten.¹ Data indikerer at husdyrpredasjon ikke er en lært atferd hos bjørnen, men et instinkt om å utnytte

¹ Rigano, K. Bear-Livestock Conflicts Coexistence in a Crowded World: Brown Bears and Livestock Depredation. Tilgjengelig på nett: <https://appliedbehavior.wordpress.com/behavior-projects/bear-livestock/>.

enkle fôringsmuligheter.² Tiltak for å endre driftsform vil dermed være mer effektive for å forhindre angrep i fremtiden enn felling av bjørn som uansett vil forekomme i regionen.

Det er klart at skyting ikke vil være effektivt for å gjøre noe med den «vedvarende skadesituasjonen», så lenge det finnes bjørn i Norge og Sverige. Det vil alltid forekomme bjørn i området og vedvarende skyting vil ikke endre den situasjonen. Rovdyrangrep vil skje så lenge vi fortsetter å slippe forsvarsløse husdyr i naturen. Å skyte hvert rovdyr som tar husdyr, er ikke en bærekraftig løsning. NOAH mener det er på høy tid å se nærmere på den økologiske og biologiske dynamikken i bjørnenes bevegelse og bruk av områder, og basere politikk på denne kunnskapen.

Rovviltnemnda har ikke gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i saken. Rovviltnemnda har ikke engang vurdert vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger i denne saken. NOAH mener at det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke har blitt vurdert i denne saken. Derfor kan NOAH ikke se at et av hovedvilkårene for felling er oppfylt, jf. nml. § 18 andre ledd og Bernkonvensjonens artikkel 9.

Konklusjon

NOAH konkluderer med at vedtaket utgjør uforsvarlig forvaltning av bjørn, og strider med nasjonal og internasjonal lov – §§ 5, 8, 9 og 18 andre ledd i nml., Grunnlovens § 112 og artikkel 2 og 9 i Bernkonvensjonen. I tillegg strider vedtaket med mål 4 i den nye naturavtalen (Kunming-Montreal rammeverket) som ble vedtatt i desember 2022. Vi ber derfor om at vår klage tas til følge og at det ikke tillates betinget skadefelling av én sterkt truet bjørn i region 7 i 2024-2025.

Med vennlig hilsen

NOAH – for dyrs rettigheter v/
Henriette Diesen (biolog)

² Rigano, K. Bear-Livestock Conflicts Coexistence in a Crowded World: Brown Bears and Livestock Depredation. Tilgjengelig på nett: <https://appliedbehavior.wordpress.com/behavior-projects/bear-livestock/>.